

2. Το σώμα στη μουσική και στη μουσική αγωγή

Θεοχάρης Ράπτης

«... αλλά εσύ είσαι η μουσική, όσο η μουσική διαρκεί»
T.S. Eliot

Στην εργασία εξετάζεται η θέση του ανθρώπινου σώματος στη μουσική αγωγή. Η θεώρηση αυτή δεν παραμένει επικεντρωμένη μόνο στις μουσικοπαιδαγωγικές εκείνες προτάσεις του 20ού αιώνα που έχουν προσπαθήσει να στρέψουν το ενδιαφέρον της μουσικοπαιδαγωγικής έρευνας και πράξης στο ανθρώπινο σώμα, τόσο στις αρχές του αιώνα, όσο και κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Πολύ περισσότερο υιοθετεί ένα ευρύτερο κριτικό βλέμμα που βασίζεται και σε πορίσματα άλλων επιστημονικών χώρων, όπως η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία. Κυρίως όμως η εξέταση του σώματος αποκτά μια φιλοσοφική διάσταση και μέσα από απόψεις και συζητήσεις εκπροσώπων διαφόρων ρευμάτων όπως η Φαινομενολογία, η Φιλοσοφική Ανθρωπολογία και ο Πραγματισμός και σε συνδυασμό με πορίσματα των επιστημονικών κατευθύνσεων που ήδη αναφέρθηκαν εξετάζει τη διαδικασία της μουσικής αγωγής πάνω στη βάση εννοιών, όπως «βιωματική γνώση», «ενσώματος νους», «πλαισιοθετημένη γνώση». Στις έννοιες αυτές το σώμα αποτελεί την κοινή παράμετρο συζήτησης. Η εργασία προχωρά σταδιακά, καθώς αρχικά εξετάζεται ο θέση του σώματος στις ανθρωπιστικές επιστήμες, στη συνέχεια η σχέση του σώματος με τη μουσική, τόσο κατά την πρόσληψη, όσο και κατά την παραγωγή μουσικής, αλλά και η σχέση του σώματος με την παραγωγή μουσικού νοήματος. Τέλος η εργασία επικεντρώνεται στον ρόλο του σώματος στη μουσική αγωγή, δίνοντας έμφαση και στη σχέση του σώματος με τη μουσική και στη σχέση του σώματος με τη διαδικασία της αγωγής. Από τη συζήτηση αυτή, πέρα από κάποιες συγκεκριμένες προτάσεις και κατευθύνσεις για τη μουσική αγωγή, προβάλλει ένα πλαίσιο σκέψης που αντιμετωπίζει ολόκληρη τη μουσικοπαιδαγωγική διαδικασία πάνω σε νέα βάση. Η εντονότερη παρουσία του σώματος στη συζήτηση επιβάλλει απόσταση από αφαιρετικά και απόλυτα σχήματα σκέψης και προτάσει μια προσέγγιση που αφήνει χώρο στο βίωμα, στην ανάδυση του σχετικού και μερικού, στη σημασία της σχέσης αντίληψης και δράσης, καθώς και στη σημασία του εκάστοτε περιβάλλοντος. Τέλος η εμπραξιακή θεώρηση της μουσικής και της μουσικής αγωγής τις τοποθετεί στο ευρύτερο φάσμα των ηθικών πράξεων, όπου κάθε στιγμή υφίσταται ένας ανοιχτός ορίζοντας επιλογών, καθιστώντας έτσι τελικά τη μουσική αγωγή μια ουσιαστική άσκηση ελευθερίας.

Λέξεις κλειδιά: Φιλοσοφία της μουσικής αγωγής, ενσώματη γνώση, εμπραξιασμός, πραξιακή μουσική παιδαγωγική